

Advokat I

2. Statsamtmanden for Københavns Amt

14 JUNI 2006

Dato:
Kontor: 2.k.kt.
J.nr.: 2005-2220/207-14
Sagsbeh.: CHV
Fil-navn: chv/udtalelser/edren.udt

De har ved brev af 15. august 2005 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet klaget over statsamtmanden for Københavns Amts udtalelse af 23. juni 2005. Statsamtmanden har afvist at kunne tage stilling til Deres klage over [redacted] deltagelse i en arbejdsgruppe og i Farum økonomiudvalgs behandling af arbejdsgruppens arbejde på trods af, at [redacted] efter Deres opfattelse er inhabil.

Som oplyst til Dem ved brev af 1. februar 2006 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet besluttet at tage spørgsmålet om statsamtmandens afvisning af at vurdere det omhandlede inhabilitetsspørgsmål op til behandling, idet spørgsmålet har principiel betydning.

Ministeriet har nu afsluttet sin behandling af dette spørgsmål.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder ikke anledning til at anmode Statsamtmanden for Københavns Amt om at genoptage spørgsmålet om [redacted] habilitet i den omhandlede arbejdsgruppe.

Her følger en nærmere redegørelse for sagens baggrund og for Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse.

Sagens baggrund

Statsamtmanden for København har ved udtalelse af 23. juni 2005 fundet, at statsamtmanden ikke kan tage stilling til Deres klage vedr. [redacted] habilitet. Følgende fremgår af statsamtmandens udtalelse:

" Sagsfremstilling

Det fremgår af sagens akter, at De ved brev af 31. august 2004 rettede henvendelse til Farum Byråd og protesterede over [redacted] deltagelse i behandlingen af punkt 222 på dagsordenen til økonomiudvalgets møde den 31. august 2004 på grund af inhabilitet.

Punkt 222 vedrørte behandlingen af en indstilling fra en politisk-administrativ arbejdsgruppe, som den 19. marts 2003 var blevet nedsat af byrådet til at gennemgå og undersøge udgifter, der var udtaget af bygge- og anlægsregnskaberne for de anlæg, der var finansieret af FIH, da

der ikke var tale om byggerelaterede udgifter, og de udgifter, der var bogført på mellemregningskontoen "Diverse".

Gruppen bestod af byrådsmedlemmerne [redacted] og [redacted], samt økonomichef [redacted] og controller [redacted].

Det fremgik af indstillingen til økonomiudvalget, at gruppen havde delt bilagene i grupper: For det første kommunalt afholdte udgifter, det vil sige almindelige kommunale drifts og anlægsudgifter bogført på byggesagerne, som rettelig burde have været ført i kommunens regnskab. Udgifterne var afholdt uden bevilling. Beløbene blev indstillet til afskrivning via kommunens balancekonti, da der var tale om tidligere års udgifter. For det andet ikke-kommunale udgifter, som evt. kunne søges tilbage fra tredjemand. Beløbene blev indstillet til overdragelse til afdelingen for særlige juridiske anliggender.

For så vidt angik bilagene, der var udtaget af byggeregnskaberne, var der tillige udgifter, der var afklaret i forbindelse med indgåelse af aftale mellem Farum Kommune og Farum Boldklub, og for så vidt angik bilagene, der var bogført på "Diverse" var der tillige udgifter, som kunne omposteres til endnu ikke lukkede anlægskonti.

Det er Deres opfattelse, at viceborgmester [redacted] var inhabil som deltager i arbejdsgruppen og i økonomiudvalgets behandling af indstillingen fra arbejdsgruppen med den begrundelse, at [redacted] tidligere på vegne af Farum Byråd blandt andet har haft til opgave at styre byggerierne på Farum Park og Farum Arena.

De har til støtte for Deres opfattelse henvist til syv byrådsbeslutninger fra Farum Byråd, hvor borgmester [redacted] havde erklæret sig inhabil. Der var tale om følgende beslutninger:

1. Byrådets beslutning af 8. juni 1999 om at udbyde den daglige drift af Farum Park i offentligt udbud. Viceborgmester [redacted] blev bemyndiget til at afslutte sagen på kommunens vegne, da Borgmester I [redacted] erklærede sig inhabil.
2. Byrådets beslutning af 3. august 1999, hvor det, efter at der var foretaget offentligt udbud og med baggrund i forhandlinger mellem den eneste tilbudsgiver, Farum Boldklub A/S og kommunen v/1. viceborgmester [redacted] blev besluttet at godkende kontraktsudkastet. Borgmester I [redacted] erklærede sig inhabil.
3. Byrådets beslutning af 11. januar 2000 om indgåelse af aftale med FIH om leje af Farum Hallen. Viceborgmester [redacted] blev bemyndiget til at indgå lejeaftale med FIH. Borgmester I [redacted] erklærede sig inhabil.
4. Byrådets beslutning af 11. januar 2000 om stillingtagen til indkomne tilbud vedrørende drift af Farum Hallen. Borgmester I [redacted] erklærede sig inhabil.
5. Byrådets beslutning af 11. april 2000 vedrørende stillingtagen til tilbud fra FIH om opførelse af Farum Park 3. etape. Borgmester I [redacted] erklærede sig inhabil.
6. Byrådets beslutning af 11. april 2000 om stillingtagen til tilbud fra FIH om opførelse af Farum Park 4. etape. Borgmester I [redacted] erklærede sig inhabil.
7. Byrådets beslutning af 8. august 2000 om indgåelse af ny fremlejekontrakt med Farum Boldklub A/S om driften af Farum Park til afløsning af den under pkt. 2 nævnte kontrakt. Borgmester I [redacted] erklærede sig inhabil.

Det er Deres opfattelse, at ansvaret for disse beslutninger, som følge af borgmesterens erklærede inhabilitet er over gået til viceborgmester [redacted].

Økonomiudvalget besluttede på mødet den 31. august 2004 at udsætte sagen og anmode Tilsynet om en vejledende udtalelse om spørgsmålet om inhabilitet.

Tilsynet meddelte ved brev af 13. september 2004 Farum Kommune, at kommunen ikke havde tilvejebragt tilstrækkeligt grundlag for, at Tilsynet kunne afgive en vejledende udtalelse i sagen.

Farum Kommune forelagde herefter spørgsmålet for KL, som ved brev af 29. september 2004 meddelte Farum Kommune, at det var KLs opfattelse, at [] ikke var inhabil ved deltagelse i arbejdsgruppen eller ved behandlingen af indstillingen fra arbejdsgruppen i økonomiudvalget. KL anførte om de syv ovennævnte beslutninger følgende:

"Det fremgår af disse udskrifter, at der i samtlige tilfælde er tale om beslutninger om kommunens engagement vedrørende Farum Stadion, Farum Park og /eller Farum Hallen i form af beslutninger om byggeri af og valg af bygherre samt drift af byggeri, hvor [] erklærede sig for inhabil og viceborgmesteren samtidig fik overladt bemyndigelse til at afslutte eller forelægge et forhandlingsresultat eller indgå en aftale på kommunens vegne.

Der er i ingen af disse tilfælde, så vidt det fremgår af det fremsendte materiale, holdepunkter for, at viceborgmesteren derved fik tillagt andre opgaver end de i udskrifterne beskrevne, som på ingen måde indeholder beskrivelse af nogen form for styring af byggeriet af Farum Arena og Farum Park.

Der synes således ikke at være tillagt viceborgmesteren nogen form for administrative opgaver, som kunne have givet anledning til antagelser eller overvejelser om instansinhabilitet i forbindelse med behandlingen af sagen. Der er herved lagt vægt på, at ifølge de foreliggende oplysninger vil hverken arbejdsgruppens eller økonomiudvalgets behandling af sagen involvere en stillingtagen til tidligere beslutninger eller undladelser foretaget af viceborgmesteren."

Sagen blev herefter behandlet på økonomiudvalgets møde den 19. oktober 2004. [] deltog i behandlingen.

Deres klage til Tilsynet er indgivet ved brev af 23. november 2004. De har i Deres brev henvist til de synspunkter, som De anførte over for kommunen i brev af 31. august 2004.

For så vidt angår KLs bemærkninger om, at hverken arbejdsgruppen eller økonomiudvalgets behandling af sagen vil involvere en stillingtagen til tidligere beslutninger eller undladelser foretaget af viceborgmesteren, har De anført, at viceborgmesteren indtræder i alle borgmesterens rettigheder og forpligtelser, når borgmesteren erklærer sig inhabil og overlader ansvaret til 1. viceborgmesteren.

De har i den forbindelse henvist til Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2004 s 198, hvor det om § 33 er anført: *"Bestemmelsen udtaler intet om, hvornår viceborgmesteren skal træde i funktion, men fastslår alene, at han, når han fungerer som borgmester, indtræder i alle borgmesterens rettigheder og pligter".*

Det er Deres opfattelse, at de enkelte beslutninger ikke bør betragtes isoleret, men samlet for en vurdering af [] engagement i byggerierne og driften heraf. [] var i høj grad involveret i kommunens engagement vedrørende byggerierne af Farum Stadion, Farum Park og Farum Hallen. Alene det forhold, at der efterfølgende stilles spørgsmål ved udstrækningen af

[redacted]s forpligtelser vedrørende byggeriet, gør hans deltagelse i arbejdsgruppen og økonomiudvalget uacceptabel.

De har videre anført, at arbejdsgruppen blandt andet skal tage stilling til udgifter afholdt som følge af de beslutninger, der er truffet, mens [redacted] var ansvarlig i forbindelse med [redacted] erklærede inhabilitet. Arbejdsgruppen indstiller, at erstatningskrav i forbindelse med byggeriet skal forfølges.

Da [redacted] har været dybt involveret i byggeriet, er det ikke acceptabelt, at [redacted] skal være med til at foretage den politiske kontrol hermed og foretage indstillinger om, hvorvidt der skal gøres ansvar gældende over for tredjemand.

Farum Byråd har i sin udtalelse af 1. februar 2005 vedrørende klagen anført:

"Hverken arbejdsgruppens eller økonomiudvalgets behandling af sagen har involveret en stillingtagen til tidligere beslutninger eller eventuelle undladelser foretaget af viceborgmesteren. Den politisk/administrative arbejdsgruppes opgave har været at tage stilling til, hvorvidt nogle af de udskilte bilag skulle oversendes til videre behandling i Farum Kommunes forvaltning med henblik på eventuel opkrævning hos tredjemand. Materialet, der har været taget stilling til, er materiale, der på forhånd har været udskilt fra regnskaberne af Revisionen og økonomisk afdeling.

Den politisk/administrative arbejdsgruppe har således ikke haft til opgave at fungere som en form for politisk kontrol af selve byggerierne, idet den politisk/administrative arbejdsgruppes formål har været at forholde sig til udgifter, der tidligere fejlagtigt har været afholdt på kontiene for byggerierne. Der er hermed ikke taget stilling til udgiftsafholdelsen i øvrigt i forbindelse med byggerierne eller andre forhold vedrørende byggerierne."

Kommunen har således henholdt sig til KLs udtalelse.

De har i Deres bemærkninger af 18. februar 2005 til Farum Byråds udtalelse anført, at en bedømmelse af, om [redacted] var inhabil, da han deltog i arbejdsgruppens arbejde og økonomiudvalgets behandling af arbejdsgruppens arbejde og indstilling, beror på:

1. hvilke opgaver byrådet i den omhandlede periode bemyndigede [redacted] til at udføre i forhold til de af FIH finansierede byggerier.
2. hvilket kommissorium arbejdsgruppen havde, og
3. hvilke habilitetskrav, der stilles til byrådsmedlemmer i en situation som den foreliggende.

Vedrørende pkt. 1 har De anført følgende: "Ifølge byrådsbeslutning af 8. juni 1999 bemyndigede byrådet [redacted] til at "afslutte sagen (om det samlede stadionanlæg) på kommunens vegne. Af beslutningen fremgår, at bemyndigelsen omfattede:

- kommunens opførelse af ny tribune med diverse stadionfaciliteter
- kommunens overtagelse af alle nyopførelser
- modtagelse af godtgørelse for kommunens samlede bygge- og anlægsudgifter
- indgåelse af lejekontrakt med FIH om udlejning af det samlede anlæg til Farum Kommune og
- indgåelse af fremleje-/forpagtningsaftale om den daglige drift af det samlede anlæg.

Af byrådsbeslutninger af 3. august 1999 og 11. januar 2000 fremgår, at byrådet endvidere bemyndigede [redacted] til at deltage som repræsentant for kommunen i forhandlinger med Farum Boldklub AIS om indgåelse af kontrakt om stadionanlægget og at indgå lejeaftale med FIH.

Endelig fremgår det at byrådsbeslutning at 8. august 2000, at byrådet bemyndigede [redacted] til at deltage i forhandlinger om og udfærdigelse af endelig fremlejekontrakt med Farum Boldklub AIS til afløsning af alle hidtidige fremlejeaftaler.

Ved bedømmelse af den indgivne klage må det på den baggrund lægges til grund, at [redacted] ikke alene har været ansvarlig for, at byggeriet blev opført som ønsket og aftalt, og at den ønskede ejermæssige konstruktion blev virkeliggjort i overensstemmelse med byrådets beslutninger, men at han også har deltaget som kommunens repræsentant, når der skulle forhandles og indgås leje- og fremlejeaftaler, der var af stor økonomisk betydning for kommunen.

[redacted] har altså været involveret i samtlige af de spørgsmål af væsentlig betydning, som opstod i byggesagens afgørende afsluttende fase, og har dermed været ansvarlig for beslutninger af stor økonomisk betydning for kommunen.

Bemærkningen i udtalelsen fra både Kommunernes Landsforening og Farum Kommune om, at [redacted] "på ingen måder har haft opgaver, der indeholdt beskrivelse af nogen form for styring af byggeriet af Farum Park eller Farum Arena" har således ingen støtte i de byrådsbeslutninger, der beskriver, hvilke opgaver, [redacted] skulle udføre i forhold til byggeriet, og bemærkningen må afvises som en misvisende karakteristik af de i byrådsbeslutningerne velbeskrevne faktiske omstændigheder."

Vedrørende pkt. 2 har De anført følgende: "Af den som bilag 5 fremlagte protokol fra økonomiudvalgets møde den 19. oktober 2004 fremgår, at baggrunden for nedsættelsen af den politiske og administrative arbejdsgruppe, der blev nedsat den 19. marts 2003, var, at byrådet ønskede "at de udgifter, der var blevet taget ud af byggeregnskaberne samt de udgifter, der figurerer på mellemregningskontoen "Diverse" skulle gennemgås og undersøges nærmere."

Arbejdsgruppen fik til opgave at gennemgå alt bilagsmateriale, der bl.a. omfattede bilag udtaget af bygge- og anlægsregnskaberne for de anlæg, der var finansieret af FIH, og bogført på mellemregningskontoen "Diverse".

Arbejdsgruppen nåede til den konklusion, at langt størsteparten af de omhandlede udgifter var almindelige kommunale drifts- og anlægsudgifter, der var afholdt uden bevilling.

På den baggrund indstillede gruppen, at et beløb på kr. 22.267.933 blev afskrevet, og at et samlet momsbeløb på kr. 5.566.983 blev søgt hjemtaget via den kommunale momsudligningsordning. Arbejdsgruppen indstillede endvidere, at eventuelle mulige erstatningskrav over for tredjemand blev videresendt til intern eller ekstern juridisk bistand.

Ved bedømmelsen af den indgivne klage må det således lægges til grund, at arbejdsgruppen ikke alene havde til opgave at vurdere, hvorledes der skulle forholdes med udgifter, som under byggeforløbet - og dermed under [redacted]s ansvar - var afholdt som byggeudgifter uden den fornødne relation til byggesagen, men også hvorvidt kommunen havde afholdt udgifter, som muligvis kunne udløse erstatningskrav over for tredjemand. Den sidstnævnte vurdering beror blandt andet på en bedømmelse af kommunens håndtering af udgiftsafholdelsen i forbindelse med byggesagen, og dermed [redacted]s opgavevaretagelse.

Det er således ikke rigtigt, når Kommunernes Landsforening og Farum Kommune i sine udtalelser anfører, at det skulle afværge en habilitetsproblematik, at arbejdsgruppen ikke har haft "til

opgave at fungere som en form for politisk kontrol med selve byggerierne, idet den politisk /administrative arbejdsgruppes formål har været at forholde sig til udgifter, der tidligere fejlagtigt har været afholdt på kontiene for byggerierne, og det er direkte forkert, når det anføres, at arbejdsgruppen ikke skulle eller tog "stilling til udgiftsafholdelsen i øvrigt i forbindelse med byggerierne eller andre forhold ved rørende byggerierne."

Det må derimod lægges til grund, at [redacted] som medlem af arbejdsgruppen kontrollerede og tog stilling til dispositioner, der kunne henføres til hans egen udførelse af de opgaver, som byrådet i perioden fra 8. juni 1999 til den 8. august 2000 bemyndigede ham til at varetage."

Vedrørende pkt. 3 har De anført følgende: "Styrelsesloven indeholder ingen angivelse af, hvornår en interesse har en sådan karakter, at et medlem er udelukket fra at deltage i afgørelsen af en sag, og det er derfor de almindeligt gældende principper i forvaltningslovens § 3, som udgør det retlige grundlag for bedømmelsen af den indgivne klage.

Det følger af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, at den der virker inden for den offentlige forvaltning er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald.

Det er åbenbart, at [redacted] havde en personlig interesse i, hvordan det omhandlede bilagsmateriale blev vurderet af arbejdsgruppen og håndteret af økonomiudvalget. Som anført oven for vedrørte arbejdsgruppens arbejde bl.a. dispositioner, der kunne henføres til [redacted]s udførelse af de opgaver, som byrådet i perioden fra 8. juni 1999 til 8. august 2000 bemyndigede ham til at varetage.

Det kan heller ikke på det foreliggende grundlag afvises, at [redacted] også kunne have en økonomisk interesse i udfaldet af arbejdsgruppens arbejde og økonomiudvalgets stillingtagen. Arbejdsgruppen skulle således også foretage en vurdering af, hvorvidt kommunen havde afholdt udgifter, som kunne udløse erstatningskrav over for tredjemand, og det kunne vel ikke på forhånd udelukkes, at [redacted] som led i sin opgave- varetagelse havde afholdt uhjemlede udgifter, som havde påført kommunen et tab. Det var netop sådanne forhold, som arbejdsgruppen skulle afdække.

Det er endvidere fast antaget, at opsamlingsbestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, omfatter tilfælde, hvor den, der medvirker ved en sags behandling, derved får eller vil få en særlig interesse i sagen i forbindelse med sagsbehandlingen i en senere fase. Det er netop sådan en situation, der er opstået i forhold til [redacted], som har deltaget i arbejdsgruppens arbejde med at kontrollere bilagene fra den byggesag, som byrådet havde bemyndiget [redacted] til at udføre betydningsfulde opgaver i forbindelse med."

...

Tilsynets udtalelse

...

Hvorvidt der for [redacted]s vedkommende foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om hans upartiskhed som medlem af arbejdsgruppen til gennemgang af de bilag, der er udskilt fra byggeregnskaberne, og økonomiudvalget, beror dels på en vurdering af, hvilke opgaver, der påhvilede arbejdsgruppen, og dels på en vurdering af, hvorvidt [redacted] i medfør af de beslutninger, der er truffet af Farum Byråd den 8. juni 1999, 3. august 1999, 11. januar 2000, 11. april 2000 og 8. juni 2000, således som det er anført af Dem, "har været ansvarlig for,

at byggeriet blev opført som ønsket og aftalt, og at den ønskede ejermæssige konstruktion blev virkeliggjort i overensstemmelse med byrådets beslutninger", og om [redacted], som ligeledes anført af Dem "var involveret i samtlige de spørgsmål af væsentlig betydning, som opstod i byggesagens afgørende afsluttende fase, og dermed [har] været ansvarlig for beslutninger af stor økonomisk betydning for kommunen."

Som det fremgår af notatet til brug for økonomiudvalgets møde den 19. oktober 2004 blev arbejdsgruppen nedsat med henblik på at foretage en gennemgang af de udgifter, der var blevet udtaget af byggeregnskaberne for de anlæg, som er finansieret af FIH, da der ikke er tale byggerelaterede udgifter og de udgifter, der figurerer på mellemregningskontoen "Diverse". Arbejdsgruppen har gennemgået og sorteret bilagene, således at der er sket en opdeling i almindelige kommunale drifts- eller anlægsudgifter, der er bogført på byggesagerne, men som skulle have været bogført i kommunens regnskab, udgifter fra byggeregnskaberne som rettelig burde være afholdt af Farum Boldklub, udgifter fra kontoen "Diverse", som kan omposteres til endnu ikke lukkede konti, udgifter, der ikke er kommunale og som eventuelt kan søges betalt hos tredjepart, og som overdrages til gruppen for særlige juridiske anliggender.

For den sidstnævnte gruppe kan der således blive tale om erstatningsansvar for de personer, som er ansvarlige for udgiftens afholdelse.

Såfremt det lægges til grund, at [redacted], således som anført af Dem, var ansvarlig for opførelsen af byggeriet og har været involveret i samtlige spørgsmål af væsentlig betydning for byggesagen, vil der foreligge omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om [redacted]'s upartiskhed ved vurderingen af de omtalte bilag.

Spørgsmålet om, hvem der var ansvarlig for byggerierne på Farum Park har imidlertid tæt sammenhæng med den verserende retssag mod fhv. borgmester [redacted] n.fl.

Efter fast praksis viger Tilsynets kompetence efter styrelseslovens § 48, i det omfang en sag behandles ved domstolene eller har tæt sammenhæng med en sag, der behandles af domstolene.

Tilsynet finder herefter ikke at kunne tage stilling til Deres klage, idet man herved vil skulle tage stilling til placeringen af ansvaret for byggerierne på Farum Park og Farum Arena. En sådan stillingtagen vil have betydning for den verserende retssag."

De har i Deres brev af 15. august 2005 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet bl.a. anført, at den af statsamtmanden anførte begrænsning, hvorefter det kommunale tilsyn efter fast praksis ikke har kompetence i det omfang en sag behandles ved domstolene, eller har tæt sammenhæng med en sag, der behandles af domstolene, er ulovhjemlet. De har endvidere anført, at begrænsningen ikke har haft nogen betydning for tilsynets omfattende virksomhed i sager, hvor afgørelserne har været til ugunst for [redacted] og at det er bemærkelsesværdigt, at det skal forholde sig anderledes, når forholdet er til gunst for [redacted].

De har endvidere anført følgende i brevet:

"Dernæst undrer det mig, at Statsamtet København, Tilsynet, "skulle være afskåret fra at behandle spørgsmålet om, hvorvidt [redacted] er habil og kan deltage i den af Farum Byråd nedsatte arbejdsgruppe." Efter det for mig oplyste, fungerer arbejdsgruppen stadig, og er det kor-

rekt, indebærer Tilsynets afgørelse en anerkendelse og opretholdelse af en ulovlig tilstand, hvor grundlæggende formelle regler tilsidesættes, fordi en afslutning af denne tilstand vil medføre, at Tilsynet skal træffe afgørelse i en sag, der muligvis har sammenhæng med en sag, der behandles ved domstolene.

Mig bekendt er der ingen hjemmel til - eller væsentlige hensyn, der taler for - at Tilsynet med den angivne begrundelse skulle kunne afvise at træffe afgørelse i et spørgsmål, som ligger inden for Tilsynets kerneområde, når dette vil indebære en risiko for, at en ulovlig retstilstand opretholdes."

Statsamtmanden har ved brev af 11. november 2005 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet henholdt sig til sin udtalelse af 23. juni 2005, idet statsamtmanden til støtte for sin opfattelse har vedlagt en udtalelse afgivet af Folketingets Ombudsmand den 6. januar 2005. I denne sag havde statsamtmanden for Københavns Amt afvist at behandle en klage over mangelfuld partshøring forud for Københavns Kommunes beslutning om at tilbageholde en aftalt fratrædelsesafgørelse. Statsamtmanden afviste at behandle klagen som følge af, at sagen samtidig var indbragt for domstolene med påstand om betaling af fratrædelsesgodtgørelsen. Ombudsmanden var enig i, at statsamtmanden ikke var forpligtet til at tage spørgsmålet om partshøring op, når spørgsmålet om kommunens pligt til at udbetale godtgørelsen verserede ved domstolene.

Ved e-post af 25. april 2006 har Deres kontor rykket for svar, idet det heri er understreget, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets udtalelse har betydning for bedømmelsen af de rejste anklager mod

Indenrigs- og Sundhedsministeriets udtalelse

1. De kommunale tilsynsmyndigheders almindelige kompetence

Lov om kommunernes styrelse (jfr. lovbekendtgørelse nr. 968 af 2. december 2003 som senest ændret ved lov nr. 542 af 24. juni 2005) indeholder følgende bestemmelser:

"§ 48. Statsamtmanden fører tilsyn med, at kommunerne og kommunale fællesskaber, jf. § 60, overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter, der er udstedt i medfør af denne lovgivning, jf. dog stk. 2 og 3.

...

Stk. 3. Statsamtmanden fører ikke tilsyn, i det omfang særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage stilling til den pågældende sag.

...

§ 50. Statsamtmanden kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser.

...

§ 53. Indenrigs- og sundhedsministeren kan af egen drift tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, som statsamtmanden har udtalt sig om efter § 50, op til behandling, når ministeren skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis statsamtmanden har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser op til behandling.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan udtale sig om lovligheden af den kommunale disposition eller undladelse og i forbindelse hermed træffe afgørelse efter §§ 50 a-50 d. Indenrigs- og sundhedsministeren kan også pålægge statsamtmanden at tage sagen op til ny behandling efter §§ 50-50 d. Indenrigs- og sundhedsministeren kan under de i § 51 nævnte betingelser anlægge anerkendelsessøgsmål eller pålægge statsamtmanden at anlægge anerkendelsessøgsmål."

Efter § 3, stk. 1, nr. 1, i forvaltningsloven, jfr. lov nr. 571 af 19. december 1985, som senest ændret ved lov nr. 382 af 6. juni 2002, er den, der virker inden for den offentlige forvaltning, bl.a. inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald.

Forvaltningsloven gælder særligt for offentlige myndigheder, jfr. lovens § 1, hvorefter loven gælder for alle dele af den offentlige forvaltning.

Spørgsmål om vurdering af kommunalbestyrelsesmedlemmers habilitet henhører således under de kommunale tilsynsmyndigheders kompetenceområde, for så vidt der ikke på det pågældende område findes en særlig klage- eller tilsynsmyndighed, der kan tage stilling til den pågældende sag.

2. De kommunale tilsynsmyndigheders kompetence i forhold til domstolene

Efter grundlovens § 63 kan domstolene påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Således kan kommunale dispositioner påkendes af domstolene.

Såfremt en kommunal disposition har været behandlet ved domstolene, er de kommunale tilsynsmyndigheder afskåret fra at behandle den pågældende sag. I tilfælde, hvor en sag indbringes for domstolene samtidig med, at det pågældende spørgsmål behandles af de kommunale tilsynsmyndigheder, eller hvor omvendt tilsynsmyndighederne får en henvendelse vedrørende en sag, som er indbragt for domstolene, beror det på en konkret vurdering, om den kommunale tilsynsmyndighed bør (fortsætte med at) behandle sagen, eller i stedet sætte sagen i bero eller evt. afvise den.

Der kan således foreligge tilfælde, hvor væsentlige hensyn taler for, at tilsynsmyndigheden ikke sætter sin sagsbehandling i bero, f.eks. hvor der er tale om, at en kommune tilsidesætter lovgivningen om ydelse af økonomisk eller anden bistand til enkeltpersoner, og en hurtig behandling af sagen derfor er afgørende.

Omvendt kan tilsynsmyndighedernes stillingtagen i en sag være udelukket, fordi man herved ville tage direkte stilling til et spørgsmål, som er en del af den sag, som skal påkendes af domstolene. Et eksempel herpå er den af statsamtmanden fremhævede sag, hvor statsamtmanden afviste at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt en kommunes beslutning om ikke at udbetale en fratrædelsesgodtgørelse led af en væsentlig mangel i form af manglende partshøring, når spørgsmålet om betaling af den af tilsynets sag omfattede fratrædelsesgodtgørelse samtidig var indbragt for domstolene.

Der henvises herved også til Betænkning nr. 1395/2000 om Statens tilsyn med kommunerne, s. 207.

3. Vurderingen af den foreliggende sag

Hvis de kommunale tilsynsmyndigheder foretager en vurdering af I [redacted]s habilitet i den omhandlede arbejdsgruppe, ville de ikke herved tage direkte stilling til tiltalerne mod [redacted] i den verserende straffesag. Forholdet er det, at De som forsvarer for [redacted] under straffesagen eventuelt ville påberåbe Dem tilsynsmyndighedernes retsopfattelse vedrørende spørgsmålet om inhabilitet for I [redacted].

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse kan den foreliggende situation dermed ikke umiddelbart sammenlignes med en situation, hvor domstolene behandler en sag, hvor sagsgenstanden er den samme som i en verserende sag hos tilsynsmyndighederne, og hvor tilsynsmyndighederne dermed må afstå fra at behandle sagen. Den foreliggende sag kan således ikke umiddelbart sammenlignes med den af statsamtmanden fremhævede sag, hvor det centrale spørgsmål både ved domstolen og hos tilsynsmyndigheden var lovligheden af den manglende udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse.

Det forhold, at tilsynsmyndighedens retsopfattelse vedrørende et bestemt spørgsmål måtte blive påberåbt i en verserende straffesag – af enten forsvaret eller anklagemyndigheden – og også blive lagt til grund af domstolen, afskærer ikke i sig selv tilsynsmyndigheden fra at give udtryk for en sådan retsopfattelse. Således er tilsynsmyndigheden berettiget – og efter omstændighederne forpligtet – til at give udtryk for sin retsopfattelse vedrørende eksempelvis rækkevidden af forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet i en situation, hvor retsopfattelsen kan og vil blive brugt præjudicielt i en verserende straffesag.

Hvis tilsynsmyndigheden imidlertid vil skulle tage stilling til hvilket sagsfaktum, der kan lægges til grund, og sagsfaktummet kan være af betydning for vurderingen af straffesagen, vil tilsynsmyndigheden efter omstændighederne være afskåret fra at foretage en vurdering af det omhandlede retsspørgsmål. Det skyldes, at det relevante sagsfaktum skal fastlægges via bevisførelsen for domstolene, og ikke via de kommunale tilsynsmyndigheder.

Således som ministeriet har forstået den foreliggende sag, vil spørgsmålet om ansvarsfordelingen mellem F [redacted] og [redacted] være et centralt spørgsmål ved vurderingen af spørgsmålet om [redacted]s habilitet. De kommunale tilsynsmyndigheder ville således for at foretage en vurdering af spørgsmålet om inhabilitet skulle tage stilling til hvilket sagsfaktum, der kan lægges til grund, i et tilfælde, hvor sagsfaktummet kan være centralt i straffesagen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har også herved noteret sig, at De selv har understreget, at ministeriets udtalelse har betydning for bedømmelsen af de rejste anklager mod I [redacted].

Det er ministeriets opfattelse, at såfremt fastlæggelsen af ansvarsfordelingen mellem [redacted] og I [redacted] er af betydning for udfaldet af straffesagen, er det et spørgsmål, som skal afklares i forbindelse med bevisførelsen for domstolene og ikke via de kommunale tilsynsmyndigheder.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder på denne baggrund ikke anledning til at anmode Statsamtmanden for Københavns Amt om at genoptage spørgsmålet om [redacted] habilitet i den omhandlede arbejdsgruppe.

Kopi af dette brev er sendt til statsamtmanden for Københavns Amt.

Med venlig hilsen

[redacted]

2. Statsamtmanden for Københavns Amt

Not. + Hvilket herved meddeles.

Som det fremgår finder Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke anledning til at anmode Statsamtmanden for Københavns Amt om at genoptage spørgsmålet om [redacted] habilitet i den omhandlede arbejdsgruppe.